ISSN 1407 - 0170

KOPSOLĪ

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2009. gada marts, Nr. 3 (975)
Ls 0.60

www.lns.lv

IZNĀK NO 1954. GADA

ŠAJĀ NUMURĀ

2 Visā Latvijā notiek grupu sapulces

3 Tuvojas LNS 17. kongress. Kā bija toreiz – pirms daudziem gadiem?

4 Pēc lasītāju ierosinājuma – par to, kā tikt pie dzirdes aparāta

5 Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijā nomainījies prezidents

7 – 8 Skaisti notikumi, dzejas un dziesmas ar bildēm

9 Nedzirdīgie pasaulē. Šoreiz notikums Igaunijā

10 LNSF godina labākos sportistus

14 Ceļojuma iespaidi kaimiņzemē austrumos

15 Izdzīvošanas sūrās mācības – Krievijā un pie mums

16 Uz Prāta spēli atkal aicina Edgars. Mīļi sveikti visi jubilāri!

Galvenā redaktore: ILZE KOPMANE
Datormakets: IRĪNA KRISTOFOROVA

Smieties nedrīkst raudāt!
(Komatu lieciet pēc izvēles.)

Nākamais numurs 20. aprīlī.

Foto: E. Vorslovs

11 ATDZIMST TRADĪCIJAS: TIEK SVEIKTAS SIEVIETES, RĪKOTI KARNEVĀLI UN DALĪTAS BUČAS MĪLESTĪBAS DIENĀ!

Foto: Dz. Stepāns

6 VIENMĒR AKTUĀLI! SOREIZ PAR VALMIERAS, NĀKAMREIZ PAR RĪGAS SKOLAS IKDIENU UN SVĒTKIEM. ATTĒLĀ – RĪGAS SKOLĒNI PROTESTĒ PRET MAZO SKOLU SLĒGŠANU.

12 - 13 AIZSTAIGĀJAM LĪDZ GALAM LAIZĀNU SKOLAS TAKAS

Šajā ēkā – Feimaņu muižā – nedzirdīgo skola darbojās no 1950. līdz 1956. gadam. Šeit mācījās apmēram 70 nedzirdīgi bērni, arī Jānis Anspoks (attēlā) no Preiļiem.

Fotogrāfija uzņemta 2005.gadā. Muiža atradās bēdīgā stāvoklī - tā bija pamesta un nesakopta.

Foto: I. Immure

GRUPU SAPULCES

IVETA LĀCE - MIEZĪTE

Janvārī visās trijās Valmieras RB biedru grupās notika atskaišu un pārvēlēšanu sapulces, kurās tika analizēts līdzšinējais grupu darbs, ievēlēti grupu vadītāji un delegāti uz Valmieras RB konferenci.

VALMIERAS BIEDRĪBĀ

Valmierieši sāka pirmie! 17. janvārī uz teritoriālās grupas sapulci ieradās gandrīz visi, izņemot dažus ar patiešām nopietniem attaisnojumiem. Sapulce noritēja raiti, nebija liekas pļāpas, tika runāts tikai konkrēti par lietu. Par vadītāju atkārtoti ievēlēta **Irina Jirgensone**, jo par grupas darbu nebija neviena kritiska piezīme vai aizrādījuma.

CĒSU GRUPĀ

18. janvāra skaistajā svētdienā notika Cēsu grupas sapulce – beidzot pēc ilgiem grūtību gadiem piemērotās, jaukās, omulīgās telpās Cēsu Neredzīgo biedrības dienas centrā. Bijusī valmieriete **Līga Landrāte** pārcēlusies uz dzīvi Cēsīs, pati darbojas šajā centrā un bija noorganizējusi šo saietu pie kafijas galdiņa.

Par Cēsu grupas darbu tika spriests daudz, jo pēdējos gados bija apsīcis gandrīz līdz nullei. Vairākkārt tika pat rosināts jautājums par grupas likvidēšanu un biedru pievienošanos Valmieras grupai. Tomēr tagad, kad Cēsīs palielinājies nedzirdīgo jauniešu skaits, ir cerības uz grupas atdzimšanu.

Par grupas vadītāju ievēlēta Līga Landrāte, jo viņa jau pirms grupas sapulces ieguldījusi darbu tās organizēšanā un pati arī piekrīta uzņemties šo pienākumu.

Neredzīgo biedrības dienas centra vadība ļoti pretimnākoša gan telpu nodrošināšanas, gan sadarbības ziņā – varēs organizēt kopīgus pasākumus un nedzirdīgie varbūt varēs izmantot šī centra pakalpojumus. Par grupas vadītājas vietnieci ievēlēta **Līga Ķuze**, un biedri savā starpā ar humoru abas Līgas jau nosaukuši pēc rangiem – Līga Pirmā un Līga Otrā.

LIMBAŽU GRUPĀ

23. janvārī Tūjas ciemā **Anitas** un **Andreja Šņepstu** dzīvoklī notika pirmā Limbažu grupas sapulce bez ilggadīgās vadītājas Ārijas Dzirnes.

Foto: M. Miezītis

Biedri ar klusuma brīdi pieminēja savu mīļo aizgājēju. Viņiem joprojām grūti samierināties ar domu, ka nekas vairs nebūs tā kā agrāk, tik ilgus gadus. Sapulcē daudz laika tika veltīts skaidrošanai par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu jauno saņemšanas kārtību, biedri uzslavēti par čaklumu nepieciešamās dokumentācijas kārtošanā.

Par jauno grupas vadītāju ievēlēta **Anita Šņepste** un par vietnieku **Andrejs Šņepsts,** jo laukos tāda darba specifika, ka biedri dzīvo tālu cits no cita, satiksme ir samazināta un šis laulātais pāris jau ir pierādījis, ka spēj sniegt cilvēkiem palīdzību, ja tā nepieciešama.

Pēc sapulces valmieriešu pārstāvji ar automašīnu aizbrauca apciemot vientuļos vecīšus Salacgrīvā, kas vairs nespēj atkļūt līdz grupas sapulces vietai – **Intu Graumani** un **Jāni Skujēnu.** Bija skumji vērot viņu pašreizējo dzīvi – ne jau naudas ziņā, viņi bija paēduši un aprūpēti no attālo radinieku puses, tomēr vieni, bez domubiedriem, ar ko parunāties. Tieši tur radās doma uzrakstīt projektu un sarūpēt līdzfinansējumu 6 rajonu pašvaldībām, lai noorganizētu vasarā autobusu, kas savāktu Valmieras, Limbažu un Cēsu rajonu vientuļos vecos ļaudis, aizvestu uz jūru un ļautu viņiem satikties – kas zin kad un vai vispār vēl būs iespēja satikties.

SECINĀJUMI

Kas pārsteidza visās grupu sapulcēs – šobrīd, krīzes laikā, neizskanēja neviena kritiska piezīme, aizrādījums vai prasība ne attiecībā uz Valmieras RB, ne uz visas LNS darbu, kā tas mēdza būt agrāk.... Cilvēki šajos grūtākos apstākļos kļuvuši apbrīnojami izpratoši, atzinīgi vērtē LNS spēju paveikt tik daudz, neskatoties uz dažādiem šķēršļiem.

Visas grupu sapulces noritēja ļoti pozitīvā, omulīgā un labvēlīgā atmosfērā.Tātad – valmierieši dzīvo, strādā, darbojas un cer uz izdošanos.

DAUGAVPILS GRUPĀ

Daugavpils biedrībā 21. februārī notika teritoriālās grupas sapulce. Uzskaitē ir 94 biedri. Uz sapulci ieradās 39. Par veiktajiem darbiem ziņoja tās priekšsēdētāja Regīna Radkeviča.

Sapulcē tika izvirzītas risināmaās problēmas, tā, piemēram, kāpēc tiesā ir vajadzīgs zīmju valodas tulks, ja cilvēks ir vājdzirdīgs un pats var risināt savus jautājumus. Daudzus interesē, vai Daugavpils vietējā televīzija nevarētu nodrošināt savu pārraižu tekstus ar subtitriem, lai arī nedzirdīgie spētu sekot notikumiem pilsētā.

Grupas vadība atkal uzticēta **R. Radkevičai**, bet birojā ievēlēti **L. Zībarte, V. Markitāne, I. Tarvida** un **A.Potašenko.**

Sanāksme noslēdzās ar atpūtas programmu – karnevālu. Bija daudz dažādu tērpu – karalis, zaķīši, vērsis.

Par labākiem atzina karnevāla dalībniekus **V. Tihonu** un **J. Olehnoviču.** Pasākums noritēja jautrā noskaņā – dejās, rotaļās, sacensībās. ▲

"KS" preses dienests

TUVOJAS LNS 17. KONGRESS. BET TOREIZ...

Piektais – ar lieliem plāniem nākotnē

Pirmskongresa periodā 1955. – 1958. gadā nedzirdīgo organizācija (LKB) turpināja paplašināties gan biedru sastāva, gan darbības virzienu ziņā.

Dibinājās arvien jaunas teritoriālās grupas – īpaši Latgalē, Zemgalē, bet Rīgā – darbavietās, kur strādāja nedzirdīgie. Latvijas Kurlmēmo biedrībai jau bija 11 biedrības (red. – pašreizējās plus Alūksnes un Jelgavas).

Nodrošināts darbs

Nodrošināts darbs. Biedrības vadībā bija Jēkabs Stūrītis. Galvenā uzmanība veltīta ražošanai, lai nodrošinātu amatu apmācību un darbu nedzirdīgajiem skolu beidzējiem, jauniešiem, kas pamatā tiecās uz pilsētām, sevišķi – Rīgu. Iecerēta un sagatavota dokumentācija jaunu ražošanas korpusu celtniecībai Rēzeknē, Daugavpilī.

No valdības saņemta atļauja organizēt 20 laukstrādnieku grupu darbam un izmitināšanai kopmītnēs sovhozā „Olaine". Drīz vien tā arī sāk strādāt un izpelnās uzslavas par labo darbu.

Mācību un ražošanas darbnīcas ražo dažādu produkciju un meklē arvien jaunus tās veidus līdztekus šūšanai, apavniecībai, aušanai, grāmatsiešanai – arī plastmasas, samta, matraču utt. izstrādājumi. Valdības izvirzītie plāni tiek izpildīti par 130 – 180%, un peļņa, kuru valsts visu atstāj biedrībai, nodrošina citāa vajadzības.

Klubos televizori

To vidū – izglītošanas, audzināšanas, kultūras un sporta darbs uzņēmumos, klubos, sarkanajos stūrīšos (tā sauca grupu pulcēšanās vietas). Notiek regulāras informācijas, lekcijas, koplasīšanas. CV nodrošina visus klubus ar televizoriem. Tiek iestudētas lugas, pantomīmas un deju kolektīvu mēģinājumi .Koncerti notiek uz vietas un izbraucot viesizrādēs. Festivāli, bieži svinīgi sarīkojumi, jubilāru un darba veterānu godināšanas.

Ziņu avoti liecina par plašu darbošanās interesi, arī aizraušanos ar sportu. Populārākie veidi: galda teniss, šahs, peldēšana, riteņbraukšana, šaušana, futbols. Visbiežāk minētie vārdi sasniegumu ziņā – Rīgas skolniece jauniņā galda tenisiste Daina Zvanītāja, kā arī futbolisti.

Audzināšana

Interesanti fakti audzināšanas jomā: no pašdarbības kolektīviem uz gadu izslēdz biedrus, kas lieto alkoholu, administratīvi soda tos, kas iereibuši ierodas darbā, biedru tiesas rīko par huligānismu, kopmītnes noteikumu pārkāpšanu, kritika un karikatūras tiek ievietotas sienas avīzē, īpašos „zibeņos" utt. Aktīvi uz vietām darbojas arodbiedrību komitejas.

Informācija

CV „Apkārtraksta" vietā visām nodaļām tiek izsūtīts plašāks ziņu apkopojums „Informācijas Biļetens", kā arī tām abonē Viskrievijas žurnālu „Nedzirdīgo dzīve" un vietējo laikrakstu „Cīņa". Uzmanība pievērsta arī zīmju valodai, „lai tā būtu skaista, bez žargona, visiem saprotama un sabiedrībai pieņemama."

Rajonu nodaļas un grupas darbojas ļoti aktīvi. Piemēram, Mazsalacas kultūras namā notiek nedzirdīgo pašdarbnieku izrāde, ko apmeklē ap 1000 skatītāju. Krustpilieši piedalās kolhoza talkās un nopelnīto naudu nodod pašpalīdzības kasei, vēl citi piedalās sava biedra mājas būvēšanā, lai tajā ierīkotu savu saieta telpu utt.

Tāds bija laiks, par kuru LKB 5. kongresā (1958. IV) atskaitījās **Jēkabs Stūrītis**. Delegāti darbu novērtēja kā apmierinošu un ar savu balsojumu atstāja viņu vadībā.

LKB Centrālajā valdē ievēlēja 21 biedru, to vidū – J. Bariss, A. Smons, J. Lubgins, A. Celms u.c.

Sestais – vadības un nosaukuma maiņa

Nākamais kongress notika pēc 4 gadiem – 1962. gada maijā.

Jau drīz vien pēc ievēlēšanas no vadītāja goda veselības problēmu dēļ atteicās Jēkabs Stūrītis. Viņa vietā CV plēnumā apstiprināja **Dāvidu Lībi**, bet arī viņu piemeklēja tādas pašas likstas. Priekšsēdētāja pienākumus kādu laiku veica viņa vietas izpildītājs Otto Reinsons (1959 – 1961) un J. Bariss.

Ceļ. labiekārto, pārkārto

Un tā – darbs ritēja vien uz priekšu. Joprojām liela uzmanība tika pievērsta ražošanas izvēršanai – apvienotas sīkās darbnīcas, izveidotas lielāko MRK filiāles; labiekārtotas telpas (ventilācijas, dušas, ēdnīcas utt); mainīti produkcijas veidi, rosināta strādājošo iniciatīva (racionalizatori, darbaudzinātāji, trieciennieki, pieredzes apmaiņa). Uzcelti jauni korpusi cehiem Daugavpilī (1962), Rēzeknē (1958), Rīgā (1962). Uzsākta dzīvojamo māju celtniecība Ventspilī, Daugavpilī, Rēzeknē. CV darbinieku sastāvs paplašināts ar speciālistiem celtniecībā un attiecīgās ražošanas nozarēs.

Izglītību – visiem

Arī citās jomās izvēršas aktīvas darbības. Tiek apkarots analfabētisms (CV atvēl katra analfabēta apmācībai 300 rubļu); A. Smons enerģiski mudina mācīties vakarskolā; klubos vairāk rīko izglītojošus seminārus, darbā pieņemts vēl vairāk kultūras un sporta darba speciālistu; tiek iegādāts un atjaunots inventārs nodarbībām.

Kongresā LKB vadībai tomēr nācās uzklausīt asu kritiku – par atrautību no tautas, vienpersoniskiem lēmumiem, birokrātiju, Tā, piemēram, likvidēta Rīgas nodaļa, novārtā atstātas pirmorganizācijas, noklusuši aktīvisti pastāvīgās komisijas nodarbojas, gausi rit celtniecība, netiek veikta tālākizglītošanās utml.

Kongresā tika pieņemts lēmums par biedrības nosaukuma maiņu uz **Latvijas Nedzirdīgo biedrība**. Cntrālajā valdē ievēlēja 23. Par priekšsēdētāju ievēlēja **Pauli Timermani** (dzirdīgs, strādāja par Rīgas mācību – ražošanas kombināta direktoru), par viņa vietnieku – Ansi Smonu.

Var teikt, no šī brīža sākās neapšaubāma LNB augšupeja, jo par „Timermaņa laikiem" (1962 – 1974) vecākās paaudzes ļaudis vēl šodien runā ar cieņu un atzinību. Bet par to nākamreiz.▲

JŪS JAUTĀJĀT

Par dzirdes aparātiem un citiem tehniskajiem palīglīdzekļiem ARNOLDS PAVLINS, LNS surdocentra vadītājs.

Pēdējā laikā atkal aktualizējies jautājums par dzirdes aparātiem un citiem tehniskajiem palīglīdzekļiem, kuri paredzēti vājdzirdīgajiem un nedzirdīgajiem cilvēkiem. Nav arī nekāds brīnums – šie palīglīdzekļi ir ļoti nepieciešami daudziem simtiem, tūkstošiem cilvēku. Turklāt, ņemot vērā mūsu valsts ierobežotos finansiālos resursus, piešķirt bez maksas visu nepieciešamo surdotehniku patiešām nevar. Vispirms par dzirdes aparātiem!

Vispirms jāņem vērā tas, ka dzirdes aparātus var izmantot tikai vājdzirdīgi cilvēki. Pilnīgi nedzirdīgam šis aparāts palīdzēt nevar. Digitālie dzirdes aparāti, par kuriem mēs vienmēr esam zinājuši, ka tie sniedz daudz lielāku efektu par analogajiem un ir piemērotāki daudzās dzīves situācijās, kļuvuši lētāki un valstij finansiāli pieejamāki. Pieprasījums pēc dzirdes aparātiem ir milzīgs, piedāvājums to nesedz. Rindās uz dzirdes aparātau jāgaida apmēram viens gads.

KAS JĀDARA, JA VĒLAS SAŅEMT DZIRDES APARĀTU

PIRMKĀRT jāiestājas rindā.

Lai iestātos rindā vajag

1) ārsta norīkojumu (veidlapa pieejama mājaslapā www.tpc.gov.lv. Ja jums nav interneta pieslēguma, nesatraucieties, jo visiem ārstiem pašiem jāzina par šo veidlapu. Ministru kabineta noteikumi nosaka tikai to, ka tam jābūt ārstējošajam ārstam – tas nozīmē, var būt arī ģimenes ārsts. Pievērsiet uzmanību tam, lai dakteris pareizi un pilnīgi aizpilda to veidlapu – uzrāda diagnozes kodu, aizpilda visas ailes, parakstās un uzspiež savu zīmodziņu. Ja kaut kas nebūs, kā vajag, Tehnisko palīglīdzekļu centrs (TPC) sūtīs atpakaļ, būs liekas klapatas un staigāšana.

2) Noteikti jāpievieno audiogramma. Es saprotu, ka ir poliklīnikas, kur to netaisa. To var iztaisīt jebkurā SPC filiālē, tikai ņemiet vērā, ka tas ir maksas pakalpojums.

3) Pēc tam ar šiem papīriem un pasi jums jādodas uz tuvāko TPC filiāli (to saraksts TPC mājaslapā. Vēl ievērojiet to, ka TPC veic speciālistu izbraukumus,un tad arī pie viņiem var noformēt dokumentus – jāraksta iesniegums (viņiem ir sava forma, tā tikai jāaizpilda).

OTRKĀRT. Pēc iestāšanās rindā jāgaida. Latvijā tagad krīze, naudu dod šim mērķim mazāk, tāpēc jāgaida būs ilgāk. Bet, kad nu tas gaidīšanas laiks tuvosies beigām, tad TPC nosūtīs jums uz mājām vēstuli. Ja pa šo laiku nomainījāt adresi, neaizmirstiet par to paziņot TPC. Mums bijuši gadījumi, ka cilvēki to aizmirst un pēc tam skandalē, ka nav saņēmuši paziņojumu.

Šajā vēstulē būs uzrakstīts, kas jums jādara tālāk. Galvenais – neaizmirstiet piezvanīt TPC un pateikt, kuru firmu jūs izvēlaties. Tad TPC paziņos, ka atļauj jūs apkalpot.

TREŠKĀRT. Pēc tam jums būs jāpiezvana mums (vai citai firmai, kuru nu jūs izvēlaties) un jāsarunā, kad nāksiet uz apkalpošanu.

Neaizmirstiet paņemt līdzi pasi un vismaz 5 LVL valsts nodevai. Ja gribēsiet uzreiz nopirkt baterijas, paņemiet naudu arī tām. Vēl svarīgi tas, ka pirms nākšanas uz apkalpošanu visiem sirsnīgi iesakām aiziet pie sava ausu ārsta un pārbaudīt, vai ausīs nav sēra korķu. Dažreiz ir tā, ka cilvēki mūsu lūgumu neņem vērā un pēc tam apvainojas, ka mēs nevaram viņus apkalpot. Sēra korķu tīrīšana surdocentrā arī ir maksas pakalpojums.

DZIRDES APARĀTUS VAR ARĪ NOPIRKT

Ja mūsu klientiem nav tiesību saņemt bezmaksas dzirdes aparātus, vai viņi negrib gaidīt, tad tie ir jāpērk. Dzirdes aparātu cena surdocentrā svārstās no 150 līdz 600 latiem (*Oticon* un *Bernafon* firmu aparāti). Ir, protams, arī aparāti.Tos neiepērkam, jo tādā gadījumā, klientu gaidot, mēs "iesaldētu" lielus naudas līdzekļus, ko nevaram atļauties darīt.

KĀPĒC CILVĒKIEM VARĒTU IETEIKT IZVĒLĒTIES DIGITĀLOS?

Kāda ir tā atšķirība? Vienkārši runājot – analogie pastiprinās visu, ko "dzirdēs," – gan skaļos trokšņus, gan klusos, bet digitālo aparātu mērķis maksimāli pietuvoties dabiskajai skaņas uztverei.

Digitālie, sevišķi to pēdējie modeļi parāda, cik ātri progresējusi tehnika, un patiesi jāatzīst tas, ka jaunākie modeļi ļoti labi spēj palīdzēt cilvēkiem. Tomēr jāņem vērā, ka pārdot – tas nav mūsu mērķis. Latvijā ir pietiekami daudz firmu, kas jums pārdos dzirdes aparātu pat aci nepamirkšķinot.

Ir dzirdētas interesantas summas – simtu simtos, pat tūkstošos. Bet par to nākamreiz! ▲

Attēlos:LNS surdocentrā jums būs jāapmeklē: 1. ārste surdoloģe **Lilija Jermolajeva**
2.akustikas speciāliste **Vija Špakovska**
3. audiometriste **Lūcija Kikina**

1.

2.

3.

Foto:I. Kopmane

Tālāk 5. lpp.

JAUNIEŠIEM JAUNA PREZIDENTE

VITA STUPĀNE

2009. gada 28. februārī Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolā notika LNJO jauniešu – pārvēlēšanu konference. Sanāca daudz jauniešu. Varēja vērot viņu lielo interesi par LNJO turpmāko rīcības plānu 2009. gadam.

Foto: M. Kaidašs

Pasākumu atklāja viceprezidente **Karīna Beisone**. Viņa rosināja klātesošo līdzdalību, uzdodot jautājumus par LNJO vēsturi no pirmsākumiem līdz mūsdienām. Biedri aktīvi pauda savas domas, nekautrējās atbildēt. Pēc tam viceprezidente iepazīstināja ar pasākuma plānu un vārdu deva prezidentam **Ivaram Kalniņam**. Viņš sniedza pārskatu par savas prezidentūras divu gadu laikā (2007 – 2008) veikumu, rādīja slaidos LNJO organizētos pasākumus Latvijā un līdzdalību notikumos ārzemēs, kā arī informēja par nepieciešamiem statūtu grozījumiem, finansu izlietojumu, projektiem, biedru maksām.

DEBATĒS BIEDRI ROSINĀJA

Vajag paredzēt iespēju maksāt par pasākumiem ne tikai uz vietas birojā, bet arī veikt to pārskaitījuma veidā LNJO kontā, jo jaunieši, kas dzīvo provincē, ne vienmēr var atbraukt uz Rīgu samaksāt skaidrā naudā.

Visvairāk jaunieši kritizēja LNJO mājaslapu: tā esot nemainīga, nesakārtota, ar vecām ziņām. I. Kalniņš skaidroja, ka nav brīvprātīgo, kas ar mieru pārzināt mājaslapu.

Jaunieši rosināja pasākumiem izvēlēties dažādas vietas, ne tikai KC „Rītausma". Tās varētu būt arī bārā, pirtī, tā teikt, citā atmosfērā. Prezidents skaidroja, ka citur būs dārgi, *Rītausma* lētākā! Jaunieši patiesi interesējās par 2009. gadā iespējamiem projektiem un citām aktivitātēm.

ĪPAŠI NOZĪMĪGS NOTIKUMS

Tas bija jauna prezidenta, viceprezidenta, kā arī valdes locekļu ievēlēšana. Pirms prezidenta vēlēšanām Ivars Kalniņš rosināja nebaidīties no darba, nekautrēties un iesaistīties, nākt ar saviem ieteikumiem palīdzēt iecerētos plānus realizēt. Nākamajam prezidentam un valdei tagad strādāt būs daudz vieglāk: ir materiāli, piemēri, sakārtota organizācijas dokumentācija – viss, lai sekmētos darbs, ne tā kā pirms sešiem gadiem, kad bija jāsāk tukšā vietā, kad pat telpu nebija. Tagad ir izveidots Nedzirdīgo jauniešu iniciatīvu centrs – iekārtots ērts, gaišs...

Prezidenta amatam tika izvirzīti: **Irīna Kristoforova, Elfa Zariņa, Karīna Beisone-Kuzmina, Arta Birzniece-Siliņa, Kārlis Novickis** un **Ivars Kalniņš**. Sākumā visi atteicās. Irīna skaidroja, ka nespēs visu paveikt, jo strādā „Kopsolī" un jābeidz Juridiskā koledža. Elfa iebilda, ka viņa vairs nav tik jauna, lai vadītu jauniešu organizāciju. Karīna tā kā būtu ar mieru, bet uz pastāvīgu dzīvi apmetusies Igaunijā. Arta šādā dzīves posmā plāno vairāk laika veltīt darbam Rīgas skolā un ģimenei. Kārlis godīgi atzina, ka neesot pārliecināts, vai divus gadus spēs vadīt organizāciju, jo viņa domas visu laiku mainās, vai palikt Latvijā vai doties uz ārzemēm.

Arī Ivars šoreiz teica stingru – Nē! Viņš strādājis organizācijā jau 6 gadus un tagad nolēmis iespēju dot citam – jaunam cilvēkam ar jaunām idejām. Izskatījās gan, ka viņam nebija viegli pieņemt šo lēmumu – viņš organizāciju domās izauklējis, tad ar dažiem domubiedriem sācis no nulles, piedzīvojis tās uzplaukumu, daudz pūļu veltījis, atdevis visu laiku, spēku un sirdi, nav bijis laika domāt par personisko dzīvi, ģimeni, arī studijām Universitātē atlicis maz laika. Atteikties nebūt nav viegli, varēja just – pat ļoti, ļoti smagi.

BEIDZOT IZVĒLĒJĀS!

Galu galā visi tomēr atkal pievērsās Irīnai kā vienīgai iespējai: viņa strādā vienā mītnē ar LNJO, vieglāk būs pienākumus savienot; ir zinoša, jo mācās augstskolā, tātad labs piemērs citiem jauniešiem. Irīna lūdza laiciņu pārdomām un pēc tam piekrita uzņemties šo jauno pienākumu. Viņas argumenti: mācīšos strādāt komandā, realizēt projektus, rīkot pasākumus, apgūt jaunu pieredzi. Tas viss noderēs darbam tālākā perspektīvā. Un tā visi priecīgi un atviegloti par viņu nobalsoja. Lai veicas!

PIEŅEMTIE LĒMUMI

LNJO darbu 2007. - 2008. gadā novērtēt kā apmierinošu, apstiprināt dažas izmaiņas LNJO statūtos.

Par LNJO prezidentu ievēlēja **Irīnu Kristoforovu**;

Viceprezidente – **Karīna Beisone-Kuzmina**;

Revidente – **Arta Birzniece-Siliņa**;

Valdes locekļi: **Monta Bluķe, Aļona Udovenko, Ieva Valdmane, Arnis Ķīvītis** un **Kārlis Novickis.** Savukārt

Tālāk 6. lpp.

Foto: A. Udovenko

Jauniešiem jauna prezidente

Sākumu lasiet 5. lpp.

Ivars Kalniņš LNJO organizācijā būs izpilddirektors. Novēlot jauniem darbiniekiem lielu izturību, radošas idejas un sasniegumus, visi pateicās vecajai valdei, dāvinot dekoratīvos šķīvjus ar LNJO simbolu.

BILDES AR BUČĀM

Konferences dalībniekiem bija iespēja vērot fotokonkursam „Buča" iesniegtos darbus. Iniciatore bija **A.Birzniece-Siliņa.** Jaunieši (35) bija atsūtījuši vismīļākās, visskaistākās bildes. Konferences dalībnieki tās vērtēja. Var teikt, tas nebija viegli, jo visas bija ļoooti, simpātiskas. Galu galā I vietu nolēma piešķirt **L.Liniņai** *(attēlā)*, II – **I. Valainei**. Valdes locekļi atzīmēja savu favorītu – **S. Strazdiņas** iesūtīto foto. Konference beidzās pievakarē pēc 7 stundu darba.

Paldies skolas direktorei L. MOROZOVAS kundzei par telpu nodrošināšanu konferences vajadzībām. ▲

Uzvarēja šī Buča!

ES – MĪĻU SKATU, TU – JAUKU SMAIDU!

PĀRSLA BEBRE

Februāra vidū, kad apkārt virmoja sirsniņu enerģija, Valmieras skolā notika viens no skolēnu iemīļotākajiem pasākumiem, kā vēsta aptauja, – Valentīndienas pasākums. Tā vecāko klašu skolēniem ir jau izveidojusies tradīcija.

Taču šis pasākums skolā nav parasta disenīte, bet konkurss. Sākumā notiek pieteikušos pāru parāde – katram savs nosaukums. Šoreiz to bija četrpadsmit. Konkursa pirmajā kārtā pārus vērtēja pēc vizuālā noformējuma un nosaukuma prezentācijas Otrajā kārtā vērojām pāru dejošanas prasmi: vispirms lēno valsi, pēc tam ča –ča – ča. Tie, kas savāca vienādu punktu skaitu, tālāk sacentās džaiva dejojumā. Žūrijā bija gan pedagogi, gan skolas Domes pārstāvji.

Lai pasākums risinātos svinīgāk, bērni pa starpām uzstājās ar melodeklamācijām, bet trešklasnieks **Dagmārs Stepans** demonstrēja hip – hopa elementus.

Un tā pirmo vietu izdejoja Sapņu pārītis – **Madara Birmane** un **Aigars Skride**. Otrajā vietā Pļāpīgais pārītis – **Katrīna Čiekure** un **Mairis Birmanis**, trešajā Kautrīgie – **Kristīne Jermolaviča** un **Jānis Grenēvics**, bet ceturtajā Disko – **Anita Graholska** un **Arvis Vocišs**.

Pirmie balvā saņēma dāvanu karti uz Čilli picu, pārējie jaukus sapņu spilventiņus vai krūzītes ar sirsniņām.

Izsniedzot balvas, direktora vietniece audzināšanas darbā **Ina Kursīte** paldies teica skolēnu domei, īpaši **Ādolfam Kristapsonam,** par ieguldīto darbu, pateicās arī pedagogiem **Ilonai Berkoldei, Sandrai Skalbei, Uldzei Strazdiņai** un **Renātei Jansonei**.

VEIDOJAM SAVU VIDI SKAISTĀKU

Pēc kapitālā remonta Valmieras skolas internāta rotaļu istaba kļuva ērtāka, taču joprojām nemājīga. Ko darīt?

Agrāk tā bija milzīga telpa, tagad sadalīta divās – vienā var rotaļāties ar mantām, otrajā – spēlēt dažādas galda spēles. Daudz rotaļlietu un galda spēļu skolai tika uzdāvināts Jaunajā gadā. Trūkst tikai mēbeļu, kur to visu salikt.

Lai sienas nebūtu „kailas" un telpas kļūtu mājīgākas, mazāko klašu audzinātājai **Larisai Lakrevskai** radās laba ideja: bērni radošajā darbnīcā „Čaklās rokas" varētu likt puzles. Izveidotās gleznas tika uzlīmētas uz kartona, ierāmētas, un ar tām izdekorējām telpas. Tas izdevās skaisti! 1.– 5. klašu skolēni ar lielu prieku un enerģiju darbojās, vajadzēja tikai pagarināt laiku, kas bija atvēlēts šim pasākumam, jo puzles bija lielas, no 600 – 2000 gabaliņiem. Ļoti, ļoti lielu darbu te ieguldīja internāta skolotāji, jo bez viņu palīdzības visu līdz galam bērni nespētu veikt.

Tā paši veidojam savu vidi, jo piedalīšanās šādos pasākumos ir arī viens no audzināšanas darba nosacījumiem. ▲

PIETEIKŠANĀS RĪGAS SKOLĀ

Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskola aicina bērnus ar dzirdes traucējumiem 2009. gada 1.septembrī uzsākt mācības 1.klasē pēc "Speciālās pamatizglītības programmas izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem" (kods 21015211).

Līdz 2009. gada 31.martam vecākiem jāpiesaka bērns uz Valsts pedagoģiski medicīnisko komisiju (tālrunis 67212228, 67212227).

Ierodoties uz komisiju, līdzi jāņem šādi dokumenti:

1. bērna dzimšanas apliecība un vecāka personu apliecinošs dokuments;

2. bērna pārbaudes karte http://vsic.gov.lv/vpmk/VPMK_berna_parbaudes_karte.pdf , kurā pašreizējā izglītības iestāde ir izdarījusi attiecīgos ierakstus 1., 2. un 3.punktā (ja bērns ir jau bijis komisijā, jāņem līdzi iepriekšējā karte).

3. medicīniskās izziņas:

- Latvijas Bērnu dzirdes centra atzinums par dzirdi

- ģimenes ārsta izsniegts atzinums par vispārējo veselības stāvokli,

- atzinums par redzi,

- psihiatra vai neirologa atzinums,

- citas medicīniskās izziņas, ja ir..,

4. logopēda atzinums;

5. bērna raksturojums vai izglītības iestādes sniegtā informācija http://vsic.gov.lv/vpmk/Informacija_par_izglitojamo_(forma).pdf

6. vēlams psihologa atzinums.

Papildus informācija VSIC mājaslapā http://vsic.gov.lv/vpmk/index.shtml

Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskola
A.Čaka iela 42, Rīga, LV 1011,
tālrunis: +371 67288902
LMT: +371 29120313
e-pasts: Dzintars.Stepans@riga.lv

AI, DZĪVE! TU - SAPNIS, TU SIRDĪ ILGAS MUMS LEJ...

MARIKA ANTONOVA

25. februārī Raiņa vakarskolā notika nu jau septītais nedzirdīgo jauniešu skatuves runas konkurss. Jau vairākus gadus tas apvienots ar melodeklamācijas konkursu. Vidusskolēni var izvēlēties, vai vēlas uzstāties ar dzejoli vai ar dziesmu. Arī šogad notika līdzīgi, tikai priekšnesumi tika sadalīti divos atsevišķos pasākumos: pēcpusdienā šaurākā lokā noritēja dzejas konkurss, bet vakarā – liels koncerts, kurā izskanēja arī nedzirdīgo jauniešu sagatavotie melodeklamācijas priekšnesumi.

Drosme un skaistums

Dzejas konkursam šogad tika izvēlēti dzejnieka Viļa Plūdoņa dzejoļi. Vidusskolēni izpildīja gan dzejoļus par mīlestību, gan skaistus dabas aprakstus un pārdomas par cilvēka dzīvi. Priekšnesumu vidū bija arī vairāki patriotiski dzejoļi.

Vērojot izvēlētās tēmas atbilstību sniegumam, radās pārdomas – varbūt daži dzejoļi varēja būt vienkāršāki, tuvāki pašu jauniešu pieredzei. Valsts, dzimtene, karš, ticība – tās ir smagas, nopietnas tēmas. Ne katram jaunam cilvēkam ir pa spēkam par tām runāt ar personisku, emocionālu attieksmi un dziļu izpratni. Tomēr jāpaslavē jauniešu drosme uzstāties. Žūrijas atzinību izpelnījās **Jura Mauriņa** vīrišķīgā stāja, **Anda Zoldnera** nopietnība, **Kristīnes Jelaginas** sirsnīgums un zīmju skaidrība.

Jāatzīmē, ka godpilno 3. vietu ieguva tieši patriotiskas dzejas priekšnesums – **Ievas Ričikas** emocionālais, labi sagatavotais dzejolis „Tev mūžam dzīvot, Latvija". Ieva ir drosmīga, viņai ir skaisti, plaši žesti un spilgta mīmika. Būtu vērts talantu attīstīt un turpmāk priekšnesumiem izvēlēties tēmas, kuras viņas pašas sirdij tuvākas.

Uztraukums un kautrīgums

Vieglāk bija tiem, kas izvēlējās vienkāršākas tēmas – daba, mīlestība. Emocionāls un labi sagatavots bija **AnitasBarkānes** priekšnesums. Par skaidrām zīmēm un mierīgumu var slavēt **Intu Kuļikovu**, tomēr meitene varēja mīmikā un žestos paust vairāk emociju. Kā varēja vērot īsā teātra nodarbībā pirms konkursa – humors, spilgta mīmika un atdarināšanas spējas piemīt gandrīz katram, tomēr uzstājoties daudziem uztraukums vai kautrīgums ņem virsroku. Spilgtāki, emocionālāki un labāk sagatavoti varēja būt **Dmitrija Dobeļa** un **Māra Joča** priekšnesumi. Tomēr paldies puišiem par drosmi uzstāties un lai labi veicas turpmāk! **Ilzes Rumpes** dzejolis „Vasara" visus iepriecināja ar mīļumu un sirsnīgumu. Pedagogi un žūrija bija vienisprātis – Ilzes priekšnesumi ar katru gadu kļūst spilgtāki, pārliecinošāki.

Mīlestība un sirsnīgums

Gunta Andžāna un **Līgas Grāvītes** priekšnesumi izpelnījās patiesas ovācijas. Guntis savu uzstāšanos bija ļoti rūpīgi pārdomājis un sagatavojis – ģērbies solīdā uzvalkā ar rozi krūšu kabatiņā. Mīlas dzejoli viņš veltīja skolas tulkam **Brigitai Aldersonei** un priekšnesumā bija iekļāvis teātra elementu – dzejoļa vidū viņš Brigitai uzdāvināja rozi. Guntim tika skatītāju atzinība un žūrijas vērtējumā arī 3. vieta. Savukārt Līga visus pārsteidza un iepriecināja ar patiesām, sievišķīgām emocijām. Viņas mīlestības dzejolis „Zelta lakstīgala" saņēma 2. vietu un tika vēlreiz rādīts vakara koncertā plašai dzirdīgo un nedzirdīgo auditorijai.

Savdabīgi un izcili

Iepriekš teicu, ka labāk veicās tiem, kas izvēlējās vienkāršākus, viegli saprotamus dzejoļus. Tomēr bija izņēmumi. Pie sarežģītās tēmas „Cilvēka dzīve" jāatzīmē divi ļoti labi priekšnesumi. Iepriecināja **Undīnes Orniņas** izaugsme – dzejolis bija labi sagatavots, zīmes – plašas un skaidras, piemērots apģērbs – vienkāršs (melnā krāsā) un solīds. Kā spilgts, izcils un savdabīgs tika novērtēts **Jura Kraģa** izpildītais dzejolis „Dzīve" – sarežģīts, ar nopietnu, filozofisku saturu. Bet Juris to spēja izteikt precīzi – pārdomātās, labi izvēlētās zīmēs. Viņa lēnais, ļoti koncentrētais izteiksmes veids ir drosmīgs un savdabīgs, un kādam tas var šķist pārāk īpatnējs. Varbūt tādēļ klases pēdējās rindās viņa priekšnesuma laikā atskanēja smiekli. Smējās tie, kas paši bija kautrējušies dzejolī parādīt savas emocijas.

Tomēr žūrija **Jura uzstāšanos vienbalsīgi novērtēja kā labāko (tātad ar 1. vietu)** un vēlāk pārrunās to kā pelnītu atzina visi skolēni – Jurim ir liels talants, kas jāattīsta, lai, uzstājoties plašākā auditorijā, uztraukums netraucē.

Tikai tā – arī turpmāk

Konkurss noslēdzās ar draudzīgu, sirsnīgu kopā dziedāšanu. Dziesmā „Tikai tā" vienojās visi Raiņa skolas nedzirdīgie audzēkņi, pedagogi un žūrija – Nedzirdīgo jauniešu organizācijas vadītājs **Ivars Kalniņš**, melodeklamācijas speciālistes **Renāte Jansone** un **Rasma Kurēna**, kā arī es – šo rindu autore.

Atliek vien novēlēt, lai skolas pedagoģei **Inesei Immurei** pietiek enerģijas nākamo konkursu organizēšanai. Nav šaubu, ka šī tradīcija ir ļoti vērtīga – ik gadu ieraugām jaunus talantus un varam vērot viņu izaugsmi. Jaunieši šajos konkursos gūst tuvāku saikni ar dzeju un mācās cienīt cits cita talantus. Paldies visiem, kas rīkoja, gatavojās un piedalījās! Uz tikšanos nākamgad!

Dzīve

Ai, dzīve! Tu – sapnis,
tu – rēgs, tu – gaists,
Kā fatamorgāna tik skaists!
Tu zaigo un laisties, un vilini, sauc,
Un soli mums brīnumu daudz.

Mēs traucamies tvert tev', bet tālāk tu skrej
Un sirdī tik ilgas mums lej;
Un, kad domājam tevi reiz panāktu jau
Tevis, dzīve, vairs piepeši nav...

V. Plūdonis

Tālāk 8. lpp.

Ai, dzīve! Tu - sapnis...
Sākumu lasiet 7. lpp

MELODEKLAMĀCIJU KONKURSS

IVARS KALNIŅŠ

Pēc daiļlasīšanas konkursa vakarpusē risinājās vēl otrs vērienīgs projekts – komponista Jāņa Lūsēna daiļradei veltīts sarīkojums, ar to reizē izskanēja arī ikgadējais tradicionālais melodeklamāciju konkurss. Raiņa skola ik gadu rada aizvien pārsteidzošākas pasākumu programmas ar spožām idejām.

Pasākuma ievadā – bērnības sapņos ar kuģīšiem, putniem, lietussargiem, sniega pikām un bērnu dziesmām kavējās Raiņa vidusskolas vokālā grupa.

DZIESMAS, DZIESMIŅAS

To ievadīja grupas „Alias" veterānu – šīs skolas absolventu dziesma „Nāc, meitēn, ar mani uz kino". Melodeklamācija visbiežāk tiek izpildīta uz mūzikas ierakstu bāzes, bet šoreiz pavadījumu dziedāja „dzīvajā" skolas dzirdīgie jaunieši – vokālās studijas dalībnieki. To gan nevar uzskatīt par pirmreizīgu priekšnesumu, jo tāda pieeja sākās labu laiku atpakaļ, tiesa, ideja dzima tieši šajā skolā. Tas visādā ziņā ir milzīgs emocionāls piedzīvojums, kas prasa maksimālu koncentrēšanos un savstarpēju partneru izpratni. Šogad tika izvēlētas komponista J. Lūsēna dziesmas ar V. Plūdoņa vārdiem.

Konkursu sākot, pavasari sauca **Kristīne Zapoļska** kopā ar Raiņa skolas kori. Viņas „Pavasara dziesmiņa" likās emocionāli izsvērta ilgās pēc dabas atmodas. Bet dzīvespriecīgā **Rita Fedotova** kopā ar divām partnerēm bērnišķīgā aizrautībā aicināja dziedāt līdzi savu dziesmu „Dziedi jel".

Savukārt elegantais **Valērijs Gromovs** vienlaikus ar savu izpildījumu spēja aplidot partneri, dziesmā „Ja es būtu". Ar nezūdošām skumjām cīnījās emocionālā **Anda Tīdemane** – viņas sniegums ar dziesmu „Skumjas" skāra skatītāju dvēseli. Piedzīvojumu meklētājs **Jānis Sausiņš** savā jumtistabiņā gavilēja „Bohēmiešu dziesmu", viņa gājums bija īpaši jautrs.

Daudzsološā **Lilita Lukina** kaut ko enerģiski meklēja („Es tevi meklēju"). Viņas zīmju valoda, pielietota dažādās variācijās, piesaistīja patiesu skatītāju interesi. Patriots **Filips Igaunis** uzsauca dziesmu savai zemei – „Māmuļai Latvijai", viņa demonstrējums bija neviltots.

Sarkanā tērpā, pati kā ugunspuķe, **Marija Jegorova** ar savu lielo mīlu pret ziediem emocionālā dziesmas "Manas mīļākās puķes "izpildījumā sasniedza kulminācijas punktu.

UZVEDUMS

Pēc konkursa tika parādīts skolas pašdarbnieku jaunais, oriģinālais projekts – J. Lūsēna dziesmas ar A. Skujiņas vārdiem uzvedums „Violets". To izpildīja integratīvā jauniešu grupa ALIAS, kurā apvienojušies muzikāli apdāvināti dzirdīgie un nedzirdīgie jaunieši. Uzvedumā dziesmas bija meistarīgi atainotas grupu kombinācijās gan dziedāšanā, gan kustībās, gan zīmju valodā, kas veidoja vienu veselumu. Šis sniegums uzvedums, var teikt, bija izstrādāts profesionālā līmenī. To tiešām vērts paskatīties!

Pienāca laiks noskaidrot melodeklamāciju konkursa uzvarētājus. Vērtēšanas žūrijas komisijas sastāvā – bijušā Latvijas vēstnieka Krievijā A. Teikmaņa kundze, kultūras centra „Rītausma" drāmas teātra režisore **Dz. Kukša**, TV režisore **V. Žarina,** Valmieras vājdzirdīgo skolas pedagoģe **R. Jansone** un šī raksta autors **I. Kalniņš**. Teikmaņa kundze, pasniedzot konkursantiem diplomus, apliecināja savu apbrīnu par lielisko koncertu un novēlēja tā turpināt.

Trešo vietu izcīnīja ar emocijām bagātā **Marija Jegorova**, 2. vietu – dvēseliskā **Anda Tīdemane**. Visaugstāko novērtējumu ieguva daudzšķautņainā **Lilita Lukina**. Savukārt skatītāju simpātijas iekaroja nepārspējamais **Valērijs Gromovs**, viņš arī Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas simpātija.

Vakara pasākuma programmas režisore bija **Marika Antonova**, kas pašlaik studē Jānačeka Mūzikas un teātra skolā doktorantūrā. Lieli nopelni, protams, ir arī Raiņa skolas pedagogu grupai, īpaši direktora vietniecei **Aijai Kārkliņai**, melodeklamāciju pulciņa vadītājai **Inesei Immurei,** mūzikas skolotājai **Renātei Stumbergai**, skolas kora vadītājam **Edmundam Jonaitim**, kas skolēnus iedvesmoja un palīdzēja viņiem sagatavot krāšņus priekšnesumus. ▲

FOTOREPORTĀŽA: AI, DZĪVE! TU – SAPNIS...

↑ **LĪGA** - Zelta lakstīgala

JURA pārsteidzošais iznāciens ↓

Elegantais **VALĒRIJS** aplido **IEVU**

Daudzsološā **LILITA** sadzied ar **JĀNI**

Dvēseliski dziļā **ANDA** duetā ar **KRISTĪĀNU**

Tālāk 9. lpp. ➥

Spilgtos tēlos Alias grupas jaunieši iejutās integratīvā stilā veidotajā uzvedumā "Violets"

Pasākumu režisēja Marika Antonova un diriģēja Edmunds Jonaitis

Foto: Ingrīda Puce

ZĒNS IZGLĀBJ VECĀKUS

KS" redakcijā viesojās LNS biedre Pilva Vasiļevska. Viņa dzīvo Latvijā 40 gadus, ieprecējusies no Igaunijas. Sakari ar dzimto zemi nav pārtrūkuši, reizēm draudzenes atved izdevumus, kuros rakstīts par nedzirdīgajiem Igaunijā. Pilvi vēlējās pastāstīt par kādu notikumu nedzirdīgo vecāku ģimenē, kas plaši atspoguļots igauņu masu medijos.

Un tas ir šāds!

Negadījums uz ceļa

Tas notika 2008. gada martā ar Igaunijā, Tartu dzīvojošo Mennistu ģimeni. Tajā abi vecāki nedzirdīgi: tētis Alars (arhitekts), māmiņa Karīna (strādā kādā privātā logu firmā) un divi dzirdīgi dēli – Leonardo – Pauls (5g.) un Alberts (9g.).

Kādu vakaru vecāki, izņēmuši jaunāko dēlu Leonardo no bērnudārza, devās ar auto uz savu ārpilsētas māju. Kāda cita autobraucēja neuzmanības dēļ notika automašīnu sadursme, kurā cieta gan cilvēki, gan automašīnas.

Abi nedzirdīgie cilvēki, protams, nevarēja piezvanīt un izsaukt ātro palīdzību, bet otras mašīnas vadītājs bija šokā un nekādi nereaģēja. Vēl lielāks izmisums pārņēma vecākus, kad arī garāmbraucēji uz viņu pacelto roku neapstājās. Ko darīt?

Māte lūdza palīgā mazo Leonardu, kurš noraudājies, sarāvies kamoliņā, ar sasistu galviņu sēdēja maliņā.

Viņa uzgrieza ātrās palīdzības numuru un iedeva telefonu dēliņam. Leonardo sāka stāstīt, kas noticis, bet nemācēja nosaukt vietu, kur viņi atrodas. Tomēr viņš prata izskaidrot, ka mamma un tētis ir nedzirdīgi, tāpēc paši nevar piezvanīt, tad paprasīja mammai adresi, pastāstīja to ātrās palīdzības operatorei, un drīz vien tā bija klāt. Tā nu iznāca, ka mazais zēns izglāba savus nedzirdīgos vecākus.

Igaunijas lepnums

Ja tā padomā, ne jau katrs piecgadīgs bērns šādā dramatiskā situācijā spētu tik saprātīgi un gudri rīkoties, pats būdams tajā cietis un nobijies.

Viņš izpelnījās plašu sabiedrības uzmanību līdztekus tai skaudrai atziņai, ka konkrētos notikumos neiesaistīti cilvēki kļuvuši ārkārtīgi neiejūtīgi un vienaldzīgi (neviens garāmbraucējs uz paceltu roku nereaģēja un neapstājās negadījuma vietā!).

Pagājušā gada nogalē mazais Pauls – Leonards Menniste saņēma Valsts goda nosaukumu – Igaunijas Lepnums.

Mācība visai dzīvei

Tagad Leonardo, braucot ar vecākiem kopā automašīnā, vienmēr uzmanīgi vēro ceļu un ziņo vecākiem par tuvumā esošām automašīnām. Viņš lepojas ar saņemto apliecību. Nu viņam arī ir savs diploms – tāpat kā vecākajam brālim džudo sacensībās. Viņš arī vēlas trenēties šajā sporta veidā, lai kļūtu stiprs un gudrs, lai spētu vēl vairāk palīdzēt saviem vecākiem, kad tas būs nepieciešams. ▲

LABĀKIE SPORTISTI 2008. GADĀ

ELFA ZARIŅA

2009. gada 17. janvārī kultūras centrā „Rītausma" trešo gadu pēc kārtas notika LNSF aizvadītā sporta gada apkopojums, publiski godinot 2008. gada Latvijas labākos nedzirdīgos sportistus.

Man bija tas gods šo pasākumu vadīt. It īpaši, tāpēc, ka es jaunībā biju arī sportiste... Pasākuma ievadā uzstājās Raiņa vakarskolas melodeklamācijas grupa „ALIAS" ar jauko dziesmu „Ziemassvētku brīnums". Brīnumam ticot, mēs arī ticējām, ka ikviens sportists ir labākais šīs dienas nominācijās...

Pēc tam tika prezentēti 2008. gada LNSF sporta sacensību veikumi ārzemēs. Savukārt „Rītausmas" melodeklamācijas grupas dziesma „Nāc kopā ar mums!" bija veltīta visiem – gan sportistiem, gan faniem, un citiem esošajiem zālē. Aicinot būt kopā vienmēr bēdās un priekos, veiksmēs un neveiksmēs.

Gatavojoties šim pasākumam, LNSF izsūtījusi anketas visiem nedzirdīgo sporta klubiem un apkopoja tās, veicot kopsavilkumu par četrām nominācijām. Un tāpēc pēc dziesmas notika nominācija „**Trešais labākais izlases sportists"**. Šo titulu saņēma **Laura Gaile!** teikvando cīņas sportiste, kas piedalījās 13. Pasaules Nedzirdīgo čempionātā cīņas mākslā 2008.gada 24. – 25.maijā Tulūzā, Francijā, kur ieguva 2.vietu un sudraba medaļu svara kategorijā līdz 57kg. Viņa patiešām pelnījusi šo godalgoto vietu!

Tituls **„Otrais labākais izlases sportists"**, bez šaubām, tika **Jānim Smonam**, kurš piedalījies un sapelnījis godalgotās vietas Eiropas un Pasaules Nedzirdīgo čempionātā vieglatlētikā.

Titulu **„Gada labākais izlases sportists"** saņēma mūsu jaunā zvaigzne vieglatlētikā **Māris Grēniņš!** Viņš izcīnīja četras (!!!) 1. vietas vieglatlētikā un uzlaboja pasaules mērogā rekordu 110 m barjerskrējienā (par to intervijā ar M. Grēniņu KS 21./22. nr., 2008). Šajā pasākumā viņam vēl viens pārsteigums pārsteigums – vēstule no Pasaules Nedzirdīgo sporta organizācijas: **M.Grēniņš atzīts arī par Pasaules nedzirdīgo labāko sportistu 2008. gadā!**

Par godu viņam – dziesma „Veltījums" melogrupas „Alias" izpildījumā.

Pēc tam tika nominēts **labākais treneris** – šoreiz **Mārīte Lūse** *(attēlā)*. Kā pateicība trenerei izskanēja jautra dziesmiņa „Kamenīte" (Rītausmas grupa).

Pirms nominācijas „Populārākais sporta veids" tika prezentētas sacensības dažādos sporta veidos Latvijas mērogā. **Tituls „Populārākais sporta veids" – vieglatlētikai!** Kad visas nominācijas bija apbalvotas, oficiālās daļas nobeigumā notika prezentācija par to, ka 2009. ir olimpiskais gads. Rudens pusē gaidāmas Vispasaules Nedzirdīgo olimpiskās spēles Taipejā, Taivānā. Šim pasākumam par godu atkal ļoti piemērota noslēgumam skanēja dziesma, „Lai dzīvo!". Dziedātāji it kā uzsauca godu visiem sportistiem, lai tiem nestu veiksmi, lai tie spodrinātu pilnveidotu savu talantu, savu meistarību. ▲

ZOLĪTE – TAS NAV RIČURAČS

AUSTRIS NIKIFOROVS

Zolīte, viena no latviešu populārajām kāršu spēlēm, saistās ar radošu izdomu, azartu, veiksmi. Tas izjūtams katrā zolītes partijā, to jāprot apvienot vienā mērķi – uzvarā.

15. februārī Liepājā satikās Kurzemes novada zolmaņi – liepājnieki un ventspilnieki. Pie galdiem sēdās 12 spēlētāji, lai domātu, kombinētu, kā tikt pie uzvarētāja lauriem.

Nedaudz par uzvarētājiem. **Agris Valdmanis** (Liepāja) daudz domāja, pārlika šo un to, tā un šitā – trešais! Otrais **Indulis Pāže** (Ventspils) – vīrs ar sirmu galvu, prātīgi visu apsver. Labs zolmanis, ar lielu spēļu praksi. Visu cieņu viņam! **Sintijs Bļinovs** (Liepāja) – jaunība, azarts, veiksme... un cepure. Varbūt kaut kur pārcentās, riskēja. Tomēr rezultātā tieši Sintijam 1. vieta.

Kāpēc pieminēju cepuri? Kuriozs, bet finālā spēlēja tie, kuriem galvā bija cepure, izņemot Valdmani. Pirms pusfināla Sintijs apgrieza cepuri uz otru pusi un trāpīja – uzvaras punktā.

Jāatzīmē vienīgā dāma – Vilma Gregore. Mierīgi, apdomīgi spēlēja visas kārtas, būtu tikusi pat finālā, tikai nedaudz pietrūka.

Nu ko, Latvijas NS labākie zolmaņi! Jums labs sākums ir. Liepāja, Ventspils...kas piebiedrosies?

Zolīte nav ričuračs, kā teica viens no maniem draugiem, tā jāspēlē ar galvu, jādomā ar prātu un – viss notiks.

Uz tikšanos! ▲

JAUTRS PASĀKUMS RĪTAUSMĀ

MARUTA PITERNIECE

Ieklausoties apmeklētāju vēlmēs, 28. ebruārī, kā jau karnevālu mēnesī, uz karnevālu tika aicināti visi, nešķirojot, vai mazs vai liels, jauns vai vecs.

Pasākumu vadīja drāmas kolektīva aktieri Maiga un Juris Elbroti.

Dalībnieku vidū bija veselas ģimenes ar bērniem un individuālie apmeklētāji un netrūka arī skatītāju.

Katrai no 28 maskām sevi vajadzēja prezentēt. Cik veiksmīgi maska atbilda tēlojumam, vērtēja neatkarīga žūrija –Ināra Birnīte, Sarmīte Vorslova un Vladimirs Kurdjavcevs. Vienbalsīgi **pirmo** vietu piešķīra maskām Bomži – **D.Jelagina un T.Lominskaja**, kuru attiecīgais apģērbs, rekvizīti un tēlojums ļoti aktuāli atainoja mūsdienu dzīves drūmo pusi.

Lai pārtrauktu bomzīšu plosīšanos un atbrīvotu vietu citiem dalībniekiem, ļoti savlaicīgi reaģēja maska Policists – **V.Rutks**, kurš veiksmīgi tika galā ar savu uzdevumu un izpelnījās veicināšanas balvu.

Cenšoties iekļauties gada horoskopā, *Vērša* masku bija darinājis **A. Stepaņuks**, viņa brašulis piedalījies vairākās rodeo sacensībās un ieguvis balvas. Žūrijas vērtējums – pelnīta otrā vieta.

Kas gan tas par karnevālu, kurā nedarbotos *Klauns* – **B.Lasmane**, žonglējot ar mandarīniem un veicot citas darbības. Viņai nopelnīta veicināšanas balva.

Trešā vieta-*Kovbojam* –**J.Jasinskai**, kura atbilstoši tērpam dejoja kovboju deju. Trešo veicināšanas balvu saņēma *Sarkanarmietis* – **O.Hlibovs**, kurš stāstīja epizodi no vēstures.

Notika arī aptauja katra galdiņa kompānijā – rezultāts viennozīmīgs: skatītāju simpātija – *BOMŽI*!

Neviens dalībnieks nepalika tukšā, visiem tika kāds a/s „ Dzintars" izstrādājums, kuru bija sagādājis NIAF *Klusums*. Paldies viņiem!

Kaut pasākums sākās jau pēcpusdienā, jautrība nerimās līdz vēlam vakaram. Atrakcijas, spēles, sacensības bija Initas Puhovskas ziņā. Režisores Dzintras Kukšas dziedošais trio – M.un J. Elbroti un B.Lasmane – izklaidēja dziesmu mīļotājus. Tie, kas vēlējās, dejoja, katrs atpūtās pēc sirds patikas.

Dzintras veiksmīgi noformētā telpa arī sniedza visai patīkamas sajūtas.

Paldies karnevāla dalībniekiem par atsaucību. Crams, ka visi jūtās labi .

Līdz nākošajai kopā sanākšanai, ja tādu vēlēsieties un līdzdarbosieties ▲

IGAUNIJAS KARNEVĀLĀ

VITA STUPĀNE

14. februārī, Mīlētāju dienā, grupa jauniešu no LNJO devās uz Igauniju, lai piedalītos masku ballē Tallinā.

Tajā pulcējās vairāk nekā 85 dalībnieki, ģērbušies dažādos šausmu tērpos un maskās - velni raganas, vampīri utt. Bija ieradušies viesi arī no Lietuvas, Santpēterburgas u.c. Apmeklētāji aktīvi iesaistījās rotaļās, tvēra mirkļus fotobildēs, gāja pirtī...

Tā visi jautri noballējās līdz rītam. Tiesa, organizatori nebija padomājuši par programmu un labāko masku apbalvošanu. Varēja redzēt, ka klātesošiem vislabāk patika mūsu Dainis Zariņš, kurš ar ģimenēm sašuva un sagādāja: pastalas, maskas, tērpus, zobenu utt.

Atceļā uz Rīgu nākamajā dienā sarīkojām vēl nelielu ekskursiju zivju audzētavā. Tur dīķos samakšķerējām zivis, un saimnieki tās pēc tam kūpināja. Mums sagatavoja svaigu, tikko izmakšķerētu foreli ar garšvielām.▲

Foto: No G. Stupānes personīgā arhīva

MĪLESTĪBAS SVĒTKOS

ELĪNA JEFREMOVA

Tradīcija atzīmēt 14. februāri kā visu mīlētāju jeb Svētā Valentīna dienu ir pārņēmusi arī Latviju.

Kā tradīcija sākusies, to īsti nezina neviens ne Latvijā, ne ārpus tās. Pasaulē klīst dažādas leģendas par Valentīnu, kura cienīgai godāšanai paredzēti svētki, tikpat mistiskas leģendas ir par datumu, kurš tam izvēlēts. Taču, kā jau zināms, cilvēks ir būtne, kurai iemesls nav tik svarīgs kā iespēja kaut ko pasvinēt, tāpēc arī **Valmieras nedzirdīgo biedrībā** 14. februārī pulcējās gandrīz pussimt cilvēku no Vidzemes, lai visu nakti svinētu svētkus, kuri radušies par godu mīlestībai.

Sirsnīgus sveicienus un šampanieti Valentīndienā saņēma pāri, kopā nodzīvojuši vairākus gadus!Sveiksim vēlreiz šos pārus: **Maiju un Leonu Gumbrus, Sarmīti un Igoru Ščiglinskus, Daci un Anatoliju Jelaginus, Liliju un Igoru Dārziņus.**

Par vakara atraktīvākiem dalībniekiem tika atzīti un skatītāju simpātijas balvu saņēma **Jānis Immurs** un **Kristīne Jelagina.**

SIEVIEŠU DIENĀ

Jau februārī biedrībā izskanēja priekšlikums svinēt 8. martu, pie tam to ierosināja vīrieši. Un, protams, viņi savu solījumu noorganizēt Šos svētkus izpildīja godam, sarīkojot klubā jautru saietu.

Sievietes šoreiz varēja tikai atpūsties un izbaudīt jauko vakaru, jo par visu parūpējās mūsu Viņi.

Netrūka ne smieklu, ne jautru spēļu, kurās vienmēr vinnēja sievietes: nez vai vīrieši bija norunājuši to savā starpā – ļaut mums uzvarēt pilnīgi visās atrakcijās?

Vēsturiski atskatoties, pirmo reizi šo dienu sāka svinēt 1909. gadā Amerikas Savienotajās Valstīs. Neatkarību atguvušajā Latvijā līdz 2008.gadam to nesvinēja ideoloģisku apsvērumu dēļ, saistot to ar PSRS okupācijas mantojumu, tomēr kopš 2008.gada tā jau ir oficiāli atzīta par atzīmējamu dienu, taču ne brīvdienu.

Paldies jums, puiši, par jauko vakaru vēlreiz saka visasValmieras meitenes. ▲

REIZ BIJA LAIZĀNU VALSTS KURLMĒMO SKOLA

INESE IMMURE, teksts un foto

Sākumu skat. 2009, 1. - 2. nr.

Mācību darbs Laizānu skolā netika pārtraukts arī grūtajos Otrā pasaules kara gados, tomēr skolēnu un skolotāju skaits pakāpeniski samazinājās (par to liecina Laizānu kurlmēmo skolas pirmās skolotājas Veronikas Šablinskas pierakstītās atmiņas, kas glabājas LNS Vēstures muzejā).

OKUPĀCIJAS VARĀ

1941./42. mācību gada sākumā vācu karavīri ieņēma daļu no skolas telpām. Tas radīja grūtības izvietot klases, guļamtelpas un darbnīcas. Kara dēļ daļa vecāku savus bērnus izņēma no skolas. Skolu apmeklēja tikai bērni, kas dzīvoja tuvu skolai. Samazinājās skolotāju skaits – daži pārcēlās uz Rīgas, citi – uz Valmieras Kurlmēmo skolu, daži pārgāja darbā dzirdīgo skolās.

1942./42. mācību gadā vācu karavīri ieņēma visas skolai piederošās telpas un atlikušos 22 – 28 skolēnus ievietoja Laizānu pamatskolĀs, kas atradās netālu no kurlmēmo skolas. Mitināšanās pamatskolas telpās radīja lielas neērtības un grūtības. Mācības notika klasēm nepiemērotās telpās, bērnu gultas bija cieši novieto-tas viena pie otras. Saskaņojot ar Izglītības ministriju, Laizānu kurlmēmo skolas inventārs – dažādu darbnīcu materiāli, virtuves trauki, adāmmašīnas, aužamās stelles un šujmašīnas, arī veļa, apģērbi – tika pārvests uz Rīgas Kurlmēmo skolu. Diemžēl 1944./45.mācību gadā Laizānu skola no Rīgas saņēma atpakaļ tikai niecīgu daļu.

1943. gadā uz Rīgas Kurlmēmo skolu tika pārvietoti 10 audzēkņi.

Atkāpjoties vācu karavīri izlaupīja skolu, paņēma lopus – 22 govis un 9 zirgus, kā arī skolā palikušās mantas. Savukārt Sarkanās armijas karavīri, aizejot no Laizānu skolas 1944. gada 30. novembrī, bija salādējuši vagonos skolas mēbeles, kuras nebija paņēmuši vācieši.

STĀSTA VERONIKA CVETKOVA

Par kara gadiem dalījās atmiņās **Veronika Cvetkova (*dzim. Danovska*)**, kas skolā mācījās no 1937. līdz 1947. gadam.

„1940. gada septembrī sākās kārtējais mācību gads. Pats pirmais, ko ieraudzījām, bija krievu karavīri, kas gulēja skolas zālē. Mēs, skolēni, ar ziņkāri skatījāmies uz šautenēm un īpatnējām kareivju cepurēm un nesapratām, kas te notiek. Pēc pāris dienām karavīri no skolas pazuda, bet atgriezās ziemā. Vienā dienā, kā parasti, sēdējām klasē un gaidījām stundas sākumu. Bet skolotāja Šablinska nenāca. Visu dienu pacietīgi bijām savās vietās, palikdami gan bez pusdienām, gan bez vakariņām. Pēkšņi klasē iesteidzās skolotāja Šablinska, pateica, lai esam klusi, un ātri noslēpās vienā skapī. Drīz pēc tam ieskrēja krievu karavīrs ar šauteni. Viņš ātri uz mums paskatījās, pavirši pārlaida skatienu un metās ārā. Mazliet nogaidījusi, no skapja izlīda mūsu audzinātāja un aizveda mūs uz guļamistabām. Pati pēc tam devās uz savām mājām. Otrā rītā redzējām, kā krievu karavīri ragavās aizveda septiņus skolas darbiniekus.

1941. gada 1. jūlijā Rīgā ienāca vācu karaspēks, bet tas netraucēja septembrī uzsākt mācības. Vācieši uz Laizānu skolu atnāca 1942. gada pavasarī un ieņēma sarkano māju. Mācības un ēdināšana notika Baltā mājā, bet gulējām dzirdīgo pamatskolā, kas atradās ļoti tuvu mūsu skolai. Skolēnus, kuriem nebija vecāku, un tos, kuriem bija radi Rīgā, nosūtīja mācīties uz Rīgas Kurlmēmo skolu uz to devās arī apmēram puse skolotāju.

Dažus skolēnus vecāki nelaida uz skolu, bet paturēja savās lauku mājās. Es gāju skolā, jo vecāki dzīvoja tikai 20 km no skolas.

Vācieši ļoti labvēlīgi izturējās pret nedzirdīgiem skolēniem. Viņi nāca skatīties, kā nedzirdīgie mācās, un cienāja mūs ar saldumiem. Kamēr bija vācieši mēs nevarējām brīvi staigāt pa skolas teritoriju. Kad gājām ārā bez skolotāja, mums noteikti bija jāiet ar paceltām rokām, lai vācieši zinātu, ka esam nedzirdīgie.

1944. gadā mācības beidzās agrāk – aprīlī. Visiem bērniem bija jādodas uz savām mājām. Drīz vien tika sabombardēta Rēzekne. Latvijā bija ienākusi padomju armija. Vairāk Laizānos neatgriezāmies."

✦ ✦ ✦

V. Šablinska atmiņās rakstīja, ka 1944. gada rudenī Rēzeknes apriņķa Tautas Izglītības nodaļa uzdeva viņai un vēl divām skolotājām – V. Abrickai un M. Seilei atjaunot Laizānu kurlmēmo skolas darbu. Par direktori iecēla Veroniku Šablinsku, kas vadīja skolu līdz 1956. gadam.

Padomju varas pārstāvji kādudien nolēma uz skolas telpām pārcelt Rēzeknes Lauksaimniecības tehnikumu, bet skolai atdot tehnikuma telpas, kas atradās Rēzeknes pilsētas tuvumā.

PAGAIDU TELPĀS MALTĀ

Taču tajā laikā Lauksaimniecības tehnikuma telpas vēl nebija brīvas, tādēļ nedzirdīgiem bērniem tika ierādītas pagaidu telpas Maltā, bijušā mežziņa Kalniņa mājā. Tehnikuma telpas nedzirdīgo bērnu mācībām tā arī neatbrīvoja, un atlikušie Laizānu kurlmēmo skolas bērni palika turpat Maltā līdz 1950. gadam.

1944./45.mācību gads sākās 13. novembrī, skolā bija tikai 27 skolēni. Pēc tam skolēnu skaits pakāpeniski pieauga un 1947./48. mācību gadā Maltā mācījās 64 nedzirdīgie skolēni.

Tālāk Veronikas Cvetkovas atmiņas par mācību laiku Maltā.

„1944. gada rudenī skolotāja Šablinska ar riteni atbrauca pie manis uz mājām, lai paziņotu, ka mācības turpmāk notiks Maltā. Vienā privātmājā, kas atradās ceļa malā, mums tika ierīkotas guļamistabas un ēdamistabas, bet mācības notika citā mājā, kas atradās apmēram 200 metrus tālāk, tuvāk stacjai.

Tālāk 13. lpp.

Reiz bija Laizānu...
Sākumu lasiet 12. lpp.

Sadzīves apstākļi bija grūti. Skolai nebija inventāra – trūka mēbeļu, trauku, veļas. Pamazām kaut kas tika savākts. No Rīgas Kurlmēmo skolas pārveda gultasveļu un segas.

Kādā 1945. gada pavasara dienā V. Šablinska Maltas stacijā ieraudzīja vagonus, kuros padomju karavīri bija salādējuši Laizānu skolas mēbeles. Viņa steidzīgi piezvanīja augstākām amatpersonām un lūdza atļauju paņemt skolai piederošās mēbeles.

Vilciens uz stundu tika aizturēts, tāpēc vajadzēja ļoti ātri rīkoties. Mēs, visi skolēni, skrējām uz staciju, sadalījāmies pa vagoniem un meklējām savas skolas mēbeles. Atradām krēslus, skapjus, galdus, bet paspējām izkraut tikai pusi.

V. Šablinska pati ar divriteni brauca uz Rēzekni pēc maizes skolēniem. Vēl atceros, skolas tuvumā staigāja kāda pamesta govs. V. Šablinska dabūja atļauju un govi paņēma skolas vajadzībām."

1947. gadā apliecību par kurlmēmo skolas pilna kursa beigšanu saņēma 9 audzēkņi: Veronika Cvetkova, Aleksandra Strode (prec. Bāliņa), Eleonora Černika (prec. Sondore) , Ignats Ostrovskis, Anna Pontage (prec. Makuža), Jānis Stepiņš, Valentīna Rasmane (prec. Katkēviča), Trušelis (vārds nav zināms) un Jānis Landsbergs.

PĀRCELŠANĀS UZ FEIMAŅIEM

1950. gada janvārī Laizānu Kurlmēmo skola bija spiesta atstāt ēku Maltā, jo Rēzeknes partijas komiteja nolēma, ka tā vairāk vajadzīga kādai jaundibinātai rajona iestādei. Kurlmēmo skolai ierādīja telpas Ružinā, kura atradās tālu no dzelzceļa un apgādes centriem.

Piedāvātās ēkas telpas bija vēl šaurākas un mazāk piemērotas skolas prasībām nekā iepriekšējās. Skolas pedagogi padzirdēja, ka toreizējā Maltas rajona Feimaņu ciemā, bijušajā Feimaņu muižā, izpildkomiteja atbrīvo telpas. Uzreiz tika pieņemts lēmums pārcelties uz turieni bez Izglītības ministrijas rīkojuma. Lai gan skolas jaunās telpas plašā divstāvu ēkā bija ļoti nolaistas, tomēr tā atradās skaistā vietā, pie ezera, tuvu dzelzceļa stacijai, pastam, veikalam, slimnīcai.

Foto: No V. Cvetkovas personīgā arhīva

Fotogrāfija uzņemta 1947.gada maijā, skolas beigšanas dienā
No kreisās 1. rindā – Veronika Cvetkova, Aleksandra Bāliņa, skolotāji Janīna Vucāne, Veronika Šablinska, Viktors Skarnelis un Veronika Abricka.
No kreisās 2. rindā – skol. Monika Seile, Donāts Ostrovskis (Ignata brālis), Eleonora Sondore, skolas apkopēja Anastasija Ivanova, Ignats Ostrovskis, Anna Makuža, Jānis Stepiņš, Trušelis un Jānis Landsbergs.

TĀLĀK – UZ RĒZEKNI

Tajā pašā gadā skola iesniedza Izglītības ministrijai prasību piešķirt jaunu skolas ēku. 1953. gadā budžetā tika iedalīti līdzekļi un apstiprināts projekts jaunās ēkas celšanai Rēzeknē. 1956. gadā Laizānu skola sāka darboties jaunā, lielā ēkā Rēzeknē, Varslavāna ielā 5.

No 1957. gada skolai ir jauns nosaukums – Rēzeknes Nedzirdīgo bērnu internātskola. Diemžēl tā pastāvēja tikai līdz 1990.gadam. Pēc tam šajā ēkā darbību sāka Rēzeknes logopēdiskā internātskola.

PĒCVĀRDA VIETĀ

Greznajā Laizānu muižas pilī, kuras tagadējais nosaukums ir Lūznavas muiža, kopš 1998./99. m.g. darbojas Lūznavas pamatskola. Laizānu muižas zaudēšana bija smags trieciens bijušajam skolas direktoram A. Pārupem. Viņa meita E. Alstere atceras: „*Uzzinot, ka pazaudēta Laizānu muižas ēka, mans tēvs gandrīz raudāja.*

Ļoti, ļoti smagi pārdzīvoja, jo bija ieguldījis milzīgu darbu – viņš bija iekārtojis fermu, visu saimniecību. Viņa laikā skolēnu skaits ātri pieauga, bija daudz skolēnu, gandrīz 200. Apgādāt bija grūti. Tie bija lauki – tuvumā nebija veikalu, tāpēc ferma pilnībā apgādāja skolēnus. Tikai gaļu pieveda vienu reizi nedēļā no Maltas. Visu sarūpēja paši, maizi cepa katru dienu, arī vārīja ievārījumu.

Mans tēvs domāja, ka Laizānu skolu noteikti vajadzēja saglabāt. Pārdzīvojums bija tik liels, ka viņš nav spējis ne reizi aizbraukt uz Rēzeknes nedzirdīgo skolu. Kad to atklāja, tēvu uzaicināja, bet viņš nesaņēmās."

Laizānu Valsts kurlmēmo skola daudz paveikusi nedzirdīgo bērnu izglītošanā un sagatavošanā dzīvei. Ar cieņu un pateicību atceroties Laizānu skolas direktorus un skolas skolotājus, turpināsim vākt atmiņas par viņiem un par skolas darbību. ▲

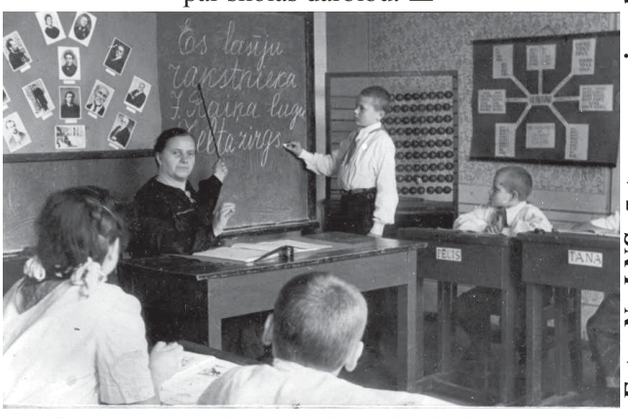

Foto: No LNS vēstures muzeja arhīva

Latviešu valodas stundu vada skolotāja Veronika Šablinska, 1951.

KAD CEĻŠ VED UZ AUSTRUMIEM

ILZE KOPMANE, foto no L. Baueres personīgā arhīva

Līgas Baueres vaļasprieks ir ceļošana. Viņa iepazinusi daudzas interesantas vietas ne tikai Latvijā, bet arī visā plašā pasaulē. Šoreiz Līga laipni ļāva ielūkoties savā ceļojuma dienasgrāmatā, kas vēstī par iespaidiem Krievzemē pagājušā gada augustā.

CIEMOS PIE DRAUDZENES

Tamāra dzīvo Urālos, Jekaterinburgā (agrāk – Sverdlovska). Abas draudzējas jau 35 gadus. Ceļš līdz viņai tāls, bet jābrauc palūkoties, kā viņai tagad klājas, kā izskatās Krievija šajā pārvērtību laikā.

Pirmā vilciena pietura Maskavā, tālāk pārsēšanās uz firmas ekspresi *Ural*, kas galapunktā pienāca pēc 24 stundām. Kaut arī brauciens garš, tomēr patīkams, jo noritēja ērtā, labiekārtotā un teicami apkalpotā vidē.

Stacijā mani jau gaidīja Tamāra ar mazmeitu Kseniju (21g.) – ļoti jauku, atsaucīgu jaunieti, kura jau 5 gadus strādā par zīmju valodas tulku vietējā nedzirdīgo biedrībā. Viņas vadītajā auto devāmies uz Tamāras mājām. Tur pie tējas galda saplānojām tālāko programmu.

UZMANĪBAS CENTRĀ – DIEVNAMI

Krievzeme vienmēr bijusi slavena ar dievnamiem, un draugi mani centās iepazīstināt ar dažiem no tiem. Vispirms devāmies uz baznīcu, kur notika dievkalpojums un piedalījās arī nedzirdīgo pareizticīgo draudze ar tulku zīmju valodā. Pēc tam, kas vēlējās, varēja izsūdzēt grēkus. Noslēgumā divi nedzirdīgie jaunieši visus cienāja ar melonēm un arbūziem par godu sava aizgādņa – svētā Vladimira dienai.

Nākamais dievnams, saukts par Asiņaino *(attēlā)*, bija ļoti īpašs. Vietā, kur tas uzcelts (2003), atradies nams, kurā 1918. gada jūnijā nošauts pēdējais Krievijas cars Nikolajs II ar visu ģimeni *(augšejā attēlā - vidū)*. Saglabājies vēl pagrabs, kur notika nošaušana. Tirpas pārskrēja, tur pazemē ieejot...

Nesen pie šīs baznīcas bija pulcējušies 70 tūkstoši svētceļnieku, atzīmējot traģiskā notikuma 90 gadus.

Kādu citu dienu aizbraucām uz netālo veco šahtu, ko tautā sauc par Ganiņa bedri. Tajā tika iemestas cara ģimenes mirstīgās atliekas. Tagad arī tur uzcelti vairāki dievnami. Vienā no tiem noliku degošu svecīti, apskatīju britu dāvātās fotogrāfijas – tālaika liecības.

Vēl iznāca iegriezties arī kādā vīriešu klosterī Verhoturskā, kur glabājas Sv. Simeona mirstīgās atliekas.

NEDZIRDĪGO SABIEDRĪBĀ

Ar prieku pieņēmu Nedzirdīgo biedrības vadītājas ielūgumu apmeklēt vietējo nedzirdīgo kultūras namu. Izrādījās, viņa tur svinēja savu jubileju, un tā man radās iespēja patīkami parunāt ar daudziem turieniešiem. Tas bija interesanti!

Nākamreiz bija ielūgums uz pensionāru saietu turpat. Man uzdeva daudz jautājumu, nācās atbildēt, stāstīt par savu valsti, nedzirdīgo dzīvi Latvijā utt.

Devāmies arī uz Serovas pilsētu (80 km), kur notika kāda tiesas sēde. Nedzirdīgs puisis izrādījās nepatiesi apmelots un noturēts apcietinājumā 7 mēnešus. Pēc 8 stundu ilgas lietas izskatīšanas tomēr viņu attaisnoja!

Jaukas bija arī privātās tikšanās

NAV KRIEVIJA NEKĀDA TUMŠA NOMALE. TUR VĒL LIELĀKI, LEPNĀKI UN PILNĀKI VEIKALI, REIZĒ ARĪ ATPŪTAS UN IZKLAIDES CENTRI AR GREZNĀM ŪDENSSTRŪKLAKĀM, LIFTIEM MIRDZOŠOS STIKLOS, LAIPNU APKALPOŠANU

ar manas draudzenes draugiem, kad kopīgi pasēdējām pie tējas tases kādās mājās vai iegriezāmies papļāpāt kafejnīcā, kopīgi fotografējāmies, pastaigājām pa pilsētas skaistākajām vietām, vērojām tās panorāmu no augstceltnes „Antejs" 21. stāva utt.

Īpaši palikusi atmiņā viesošanās ārpilsētas vasarnīcā pie Tamāras nedzirdīgā vīra. Sirsnībā, viesmīlībā, ziedu, zaļumu, un lauku labumu vidū, īsti krieviski būvētā guļbūvē aizvadīju trīs brīnišķīgas atpūtas dienas.

Jā, tur paspēju apskatīt vēl vienu interesantu vietu – 25 km attālo pilsētiņu Ņevjansku, kur kāds gudrinieks Demidovs pagrabā slepus no cara Pētera I kalis zelta monētas. Kad cara kalpi to uzzināja un ieradās pārbaudīt, Demidovs pagrabu applūdināja, ne nieka nebēdājot par tur bojāgājušiem saviem strādniekiem.

VEIKALI, RESTORĀNI, IZKLAIDES

Nav Krievija nekāda tumša nomale. Tur vēl lielāki, lepnāki un pilnāki veikali, reizē arī atpūtas un izklaides centri ar greznām ūdensstrūklakām, liftiem mirdzošos stiklos, laipnu apkalpošanu, sākot jau ar ērto bezmaksas ekspresi, kas pieved pie veikala pašām durvīm. Pērc tikai! Vairāk gan pastaigājāmies, baudījām kafiju, vērojām ļaudis.

KOPUMĀ

Atskatoties varu teikt – bija vērts veikt to garo ceļu, jo iespaidu tik daudz, turklāt pozitīvi, tādi, kas daudz ko izmainīja manos līdzšinējos uzskatos. Arī Krievija sakopjas, kļūst arvien ērtāka un patīkamāka – ne tikai tūristiem, bet arī pašiem tās iedzīvotājiem. ▲

KRĪZE – KĀ IZDZĪVOT?

ILZE KOPMANE

Finansiālā un ekonomiskā krīze ir pasaules problēma, kurai risinājumu meklē visas valstis un katrs cilvēks atsevišķi savā dzīvē. „KS" šo tēmu jau aplūkoja, intervējot nedzirdīgos cilvēkus *(skat. 2009, 2.. nr.)*. **Par to izsakās valstu un organizāciju vadītāji, speciālisti, biznesa cilvēki, zemkopji, izglītības, medicīnas, kultūras darbinieki, vecāki... Pat bērni!**

Jūsu uzmanībai vēl daži materiāli, kas skar nedzirdīgo dzīvi šajā sarežģītajā laikā!

Par to, kā klājas lielajam austrumvalsts kaimiņam – KRIEVIJAS NEDZIRDĪGO BIEDRĪBAI (*tālāk tekstā – **KNB***), intervijas fragmenti no KNB žurnāla „V JEDINOM STROJU" (Vienotā ierindā) 2008. gada decembra numura. **Atbildes sniedz KNB viceprezidents IGORS SLOBCOVS.**

Krīzes ietekme. Īpaši stipra tā ir attiecībā uz biedrības uzņēmumu darbu – tas jau apstādināts Irkutskā, Tverā, Čeļabinskā, Pleskavā, jo nav pasūtījumu un produkcijas realizācijas iespēju, uzņēmumi strādājošiem un nu jau atlaistajiem ir parādā darba algu,. Tādējādi līdzšinējie ieskaitījumi no uzņēmumiem vairs neienāk biedrības kontā, un tas apgrūtina arī Centrālās valdes un visas KNB darbu.

Sevišķās grūtības? Tās ļoti asi izjūt reģionālās nodaļas ar lielajiem kultūras namiem Pēterburgā, Volgogradā, Krasnodarā, Irkutskā, Čeļabinskā u. c.. Ceļas to komunālās izmaksas, bankrotē firmas, kam bija izīrētas telpas šajos namos. Līdz ar to aug parādi par nesamaksātiem pakalpojumiem. Vienīgā izeja – krass štatu samazinājums līdz pat visu strādājošo atlaišanai un darba pārtraukšanai uz nenoteiktu laiku.

Atzīšanās. Jau pirms trīs gadiem KNB vadība izvirzīja ideju par šo lielo namu pārdošanu, pārorientēšanos uz lētākām izmaksām, bet nedzirdīgie protestēja: „Mēs naudu sapelnījām, mēs cēlām, mēs visu mūžu atdevām, te aizvadījām..."

Atklāti sakot, KNB vadība nobijās un tik krasu lēmumu nepieņēma. Bet vajadzēja! Tā bija liktenīga kļūda, un tagad esam nonākuši līdz kritiskai robežai – cilvēki jāatlaiž, lielie kultūras nami jāslēdz ciet un jāatstāj, tā sakot, Dieva ziņā, lēnai bojāejai.

To dažs labs var saukt par cietsirdību, bet cita ceļa nav, lai saglabātu vismaz daļu no tiem īpašumiem, kas palīdzētu biedrībai izdzīvot līdz labākiem laikiem.

Ko darīt tagad? Dažus lielos namus, kas bija nepraktiski, bez iespējas tajos izīrēt telpas, esam jau agrāk pārdevuši – lielākoties nojaukšanai, zemes iegūšanai jaunām būvēm. To vietā iegādājāmies nelielas mītnes – izdevīgākas, lētākas uzturēšanā. Tagad to izdarīt vairs nav iespējams. Nekustamo īpašumu tirgus apstājies – kaut arī cenas nokritušās uz pusi, nav pircēju, jo arī celtniecība, ražošana vai cita veida bizness brūk un adekvāti – apgrozījumā nav brīvas naudas .

Katrai reģionālajai biedrībai uz vietas pašai jārisina savas problēmas, jāizmanto katra iespēja mainīt situāciju uz labo pusi. It īpaši tām, kas, neraugoties uz mūsu brīdinājumiem, savu naudu turējušas un tagad zaudējušas šaubīgās bankās.

Ko var gaidīt no valsts? Arvien mazāk, jo valsts budžetā parādījies liels deficīts sakarā ar naftas cenu strauju krišanos. Liels drauds ir bezdarbs, kas Krievijā piemeklējis jau vairāk nekā 7 miljonus darbspējīgo cilvēku, to skaitā daudzus nedzirdīgos. Turklāt tas noticis, vienlaikus augot komunālām izmaksām, preču un citu pakalpojumu cenām.

Recepte? Meklēt darbu visiem spēkiem un neatlaidīgi; ja atrasts – strādāt jebkuru bez izvēles. Īpaši, ja ņemti kredīti. Lai nepazaudētu jumtu virs galvas.Biedrības vadība savukārt meklē risinājumus, lai šajā grūtajā laikā nodrošinātu nedzirdīgo tiesību un interešu aizsardzību.

Uz vietām reģionos: atļauties tikai izdevumus izdzīvošanas minimuma līmenī, meklēt papildu ienākumus. Samazināt štatus, jo darba algas neizmaksāšana vērtējama kā krimināls noziegums. Un lai neviens necer uz KNB palīdzību finansiālā ziņā – biedrības budžets saplānots līdz pēdējai kapeikai, bez rezervēm.

Bez durakiem! Jaunajos KNB statūtos paredzēts, ka par reģionu nodaļu vadītāju var kļūt tikai cilvēki, kuriem uzticas KNB vadība. Ja šo statūtu punktu Tieslietu ministrija neapstiprinās, tad pie vadības var tikt „duraki", mazizglītotas „autoritātes", un tālāk – kas tiks ievēlēts Centrālajā valdē, kas būs prezidents!?

Grūtības nācies pārvarēt ne reizi vien. Šoreiz krīze nav iesnas, kas ātri pāriet. Zāles? – ekonomija visā, pārdomāti plāni un izvērsta rīcība, jaunu pieeju un rezervju meklēšana, savstarpēja sadarbība un atbalsts.

❖ ❖ ❖

Uz dažiem KS jautājumiem atbild LNS prezidents **ARNOLDS PAVLINS**

1. Kā vērtējat pašreizējo LNS finansiālo un ekonomisko situāciju? Cik droši varam būt mēs par savu izdzīvošanu cauri krīzei?

Tā ir draudoša, nav vienkārša. Mums nav tik traki kā Krievijā, bet viegli arī nav. Protams, viss var mainīties uz sliktāko pusi vienā mirklī, bet pagaidām sūdzēties grēks. Mēs esam ļoti nobažījušies, ļoti piesardzīgi, taču cerīgi raugāmies nākotnē.

2. Kādus risinājumus paredzat LNS stabilitātes saglabāšanai ?

Lai nodrošinātu LNS finansiālo stabilitāti, nepieciešams daudzu un dažādu pasākumu kopums. Izšķirošais pašlaik ir tas, vai valsts nesamazinās sociālās rehabilitācijas pakalpojumu apjomu un vai mums izdosies uzsākt ieplānotos projektus. Tie ir divi galvenie noteikumi. Krīzes apstākļos noteikti samazināsies pašu ieņēmumi no īrēm, tos jākompensē ar projektu grantiem, cita ceļa neredzu.

3. Kādi būtu mūsu uzdevumi LNS darbības nodrošināšanā šajos apstākļos?

Organizācijām – mūsu biedrībām aktīvāk jāstrādā ar pašvaldībām. Biedriem? Domāju, ka LNS finansiālā stabilitāte nav atkarīga no biedru atbalsta. Mēs vienmēr esam tikuši galā paši. Biedriem mēs palīdzēsim izdzīvot šajos krīzes apstākļos mūsu klubos, mūsu pasākumos, mūsu projektos, cik nu spēsim. Tikai gaidīsim atsaucību un vēlmi piedalīties.

4. Tuvojas LNS 17. kongress: atskaites, pārvēlēšanas, statūtu izmaiņas... Ko varat teikt par Krievijas NB vadības bažām ievēlēt savā valdē durakus, necienīgus ļautiņus?

Apbrīnojami. Es pat nenoticēju kaut kam tādam. Tā ir pilnīgi nepieņemama doma: iznāk tā – biedri (muļķi) paši par sevi, vadība (gudrie) paši par sevi. Katrai organizācijai ir tāda vadība, kādu tā pelnījusi. Vadību ievēl biedri, nevis otrādi. Man bieži iznāk tepat Latvijā dažiem "gudrajiem" atkārtot – man jums nav citu biedru, kādi ir, tādi ir. Ja jums tie nepatīk, taisiet savu organizāciju vai firmu un dzīvojiet laimīgi. Mums ir labi tā, kā mums ir. Mēs nešķirojam savus biedrus pirmajā šķirā vai trešajā. Visi ir mūsējie.

5. Kādu redzat mūsu savienību, teiksim, pēc 5 gadiem?

Nemāku zīlēt. Strādāšu, lai arī pēc pieciem gadiem mēs visi būtu kopā un atskatītos uz šiem satraukumiem ar smaidu. Redziet, tas ir tā: kad ir labi, kad tev ir nauda – tad arī draugu daudz, kad ir grūti, kad ir smagi – tad tikai parādās, kas ir īsts draugs un tavs balsts un kas ir tukšs un nevērtīgs cilvēks.

Es ļoti ceru, ka arī cauri šai krīzei mēs spēsim iziet, atbalstot cits citu un darbos pierādot to, ka LNS patiešām ir nedzirdīgajiem otrās mājas. ▲

PRĀTA SPĒLE NR.2

Sveicināti! Pirmajā kārtā saņemtas 9 atbildes ar šādiem rezultātiem: maksimāli iespējamos 14.p. savākuši - **G. Skvarnavics, A. Krasnovska, P. Kārkliņš, I. Palīce,** un **V. Pūce**; 13p. - **J. Bočkāne, J. Ozoliņš**; 12 p. - **V. Gārnis**; 9p. - **L. Pauniņa**. Paldies!

Pareizās atbildes: Ēnava, Andreiko, veseri, virca, vists, zīdals, zaudējums, baraka, fronte, b - 546Ls.

Šeit jauni uzdevumi. Noteikumi iepriekšējie! Lūgums atbildes sūtīt man (edavec@inbox.lv vai kopsoli@lns.lv).

Ja sūtat pa pastu, lūdzu, uzlīmējiet pareizas cenas marku. Varat ziņot arī SMS: 29180534 vai 29989521).**Ikviens var pievienoties spēlei jebkurā kārtā. Pamēģiniet un - labu veiksmi! Novēl Edgars.**

1.Mazās pūcītes (1 p.)

A	7	8	9	3

2.Bomzis Francijā (2

A	7	A	10	11

3.Ērču ierosināta slimība (2 p.)

A	1	A	2	3	4	5	6

4.Politiska organizācija (1 p.)

7	A	2	12	3	13	A

5. Kas Surinamā ir Kau? (2 p.)

1	2	4	19	6

6. Mednieki ASV (2 p.)

12	2	A	7	6	2	3

7. Rīsu degvīns (1 p.)

11	A	1	14

8. Dzeltenā ūdensroze (1 p.)

16	14	7	6

9. Islama svētie raksti (1 p.)

1	8	2	4	17	3

10. Sala Filipīnu dienvidos, Sulu arhipelāgā?(1 p.)

18	8	16	8

11. Uz vilcienu stacijā ieradās 7 meitenes - katra ar 7 somām. Katrā somā ņaudēja 7 kaķi un katram kaķim apkārt burzījās 7 mazi kaķēni. Meitenes iekāpa un izvietojās 7 kupejās. Cik kāju kopā bija šajās kupejās? (3 p.)

ĪPAŠAIS SVEICIENS

Īpaši mīļi sveicieni un sirsnīgākie laimes vēlējumi liepājniecei MĀRĪTEI OKNEREI skaistajā 55 gadu jubilejā (2009.18.03). Saulainu un interesantu nākamo dzīves cēlienu!

KS. "Mīļi sveicam"

IELŪDZ UZ LIELDIENU PASĀKUMU!

KC Rītausma jūs gaidīs 13. aprīlī pl. 13. Ņemiet līdzi groziņu, vēlams arī krāsainu oliņu konkursam. Dalība 1Ls. Vēlams pieteikties līdz 8.04

Maruta

LĪDZJŪTĪBAS ✝

Jāņa 3:16 "Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka viņš devis Savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību."

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **GAĻINAS VAIVODES** ģimenei, vīru mūžībā aizvadot.

Ev. lut. Rīgas nedzirdīgo draudze

✝

Lai vīra un tēva mīlestība visos ceļos vada,
Lai vīra un tēva sirds jums spēku dod,
Lai labā, apklususī sirds vēl ilgi

Teic padomus un ceļamaizi dod.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Annas Kosovas ģimenei, tuviniekiem, vīru, tēvu **VLADIMIRU KOSOVU** smilšu kalniņā pavadot.

Rēzeknes biedri

MĪĻI SVEICAM!

Visiem šeit minētajiem un citiem „KS" lasītājiem, kuriem dzimšanas dienas aprīlī, vēlam veselību, spēku, izturību, pēc bezsniega ziemas sagaidīt saulainu pavasari un uzsmaidīt Dzīvei, par spīti visām grūtībām. Jūs tās noteikti pārvarēsiet!

80

12. IV Eleonora **JOKSTE**,
Rīgas biedrība

70

6. IV Viktors **LOGINOVS**,
Rīgas biedrība
23. IV Irēna **SKERŠKĀNE**,
Rīgas biedrība
18. IV Rita **VEINBERGA**,
Ventspils biedrība
29. IV Nonna **ZUNDA**,
Rīgas biedrība

65

6. IV Franciska **SPROĢE**,
Rīgas biedrība
20. IV Valda **MAKAROVA**,
Rīgas biedrība

60

10. IV Staņislavs **LOČMELIS**,
Rīgas biedrība
12. IV Astrīda **ODIŅECA**,
Rīgas biedrība

55

15. IV Ivans **GAVRIĻUKS**,
Rīgas biedrība
25. IV Jānis **ANSPOKS**,
Pļaviņu biedrība

50

14. IV Sergejs **TANCOROVS**,
Rīgas biedrība

PRECIZĒJAM

Vēlreiz mīļš sveiciens apaļajam jubilāram **ALEKSEJAM ARTEMJEVAM!**

Precizējam viņa jubilejas datumu – **28. marts** (nevis 15.03.).

Tātad jubileja vēl priekšā.

Sveiks lai dzīvo!

Redakcija: Elvīras 19, Rīga, LV – 1083, tel. 67471559. Indekss 1012. Iespiests SIA "Elpa –2", Rīga. Doma laukumā 1.